

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den

Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. II. Hodie decimas in laicos etiam via permutationis transferri non
posse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

RESPONSVM II.

*Hodie decimas in laicos etiā
via permutationis trans-
ferri non posse.*

fundi vt accessoria sequi conueni-
re conditionem fundi principalis,
vt boues illius loci in quo laborant.
d. l. cum quidam. sed præterquam
quod dici possit hæc animalia non
haberi omnino vt instrumenta
prædij; sed pro œconomia, & arbi-
trio coloni; manifestum est in ma-
teria decimarum equos, boues, &
vaccas non sequi conditionem
prædij, aut vllatenus hic decimari;
adeoque nec hic gregem ouium
fundi naturam sequi debere, aut
prædio quoad quotam decimarum
pariari.

Nihilominus hoc argumento
vltus est Wames. *de decim. conf. 441.*
n. 11. sed non ad eum effectum,
sed vt censentur animalia illi pa-
rocho debere decimas, cui & præ-
dium in quo stabulantur.

Verum *ibid. n. 10.* ait consuetu-
dinem ibi probatam esse, vt ibi
debeant agni decimari, vbi sta-
bulantur, non vbi pascuntur: sed
videtur de consuetudine speciali
locorum, non generali agere: quia
in alijs consilijs sepius ingerit con-
siderationem loci, vbi pastæ fue-
rint oues. *c. 450. n. 1. 3. de decim.*

Et singulatim alibi: *vbi pastoris
inuentio*, inquit, *sine vlllo impedimen-
to erit bene fundata contra colonos; ea
potissimum etiam consideratione, quod
animalia publicis & communibus pas-
cus, non tantum que conducti titulo
possidentur, sed etiam alijs plerumque
alantur; & sic ratione prædij, vbi sta-
bulantur, hanc immunitatem habere
non debeant.*

Quibus verbis satis videtur de-
cidere à prædio, vbi stabulantur
animalia, his non imprimi immu-
nitatem; vt ibi omnimodam (agit
enim de Cisterciensibus) ita nec
hic aliqualem: scilicet quoad mi-
nutiorem quotam.

Decimarum, spiritualiumque
iurium laicos esse incapaces
passim receptum est: *c. decimas. 16.*
q. 2. c. causam. de præscript. c. 2. de Iud.
vtilitatem tamen temporalem,
conductionis titulo, aut simili, à
laicis haberi nihil vetat: si non ad
longum nimis tempus concedan-
tur. & ante Concilium Latera-
nense solitas fuisse in feudum dari,
seu ad tempus, seu perpetuò, con-
stat de facto. Concilium autem
celebratum sub Alexandro III. vt
demonstrat Couarruias, *variar.* Post Conc.
resol. l. 1. c. 17. n. 8. magno conatu
eam praxim sublatam voluit. ad-
eo vt vetuerit ne laici decimam à
se possessam in alium laicum pos-
sent transferre. *c. prohibemus. X. de
decim.* sed nec ab ijs nomine pig-
noris in alias ecclesiasticas perso-
nas, & nisi à proprijs ecclesijs reci-
pi. *c. final. X. de decimis.* sed neque
à religiosis quibusdam priuilegia-
tis quocumque modo sine dioce-
sanorum assensu. *c. 3. X. de priuileg.*
quod generatim intelligendum
est de decimis perpetuò in feu-
dum laico concessis; non tantum
iniquo aliquo titulo detentis. *de
quo Coutier. præf. l. 1. q. 15.* vt in-
distinctè Innocentius III. *in c. cum
apostol. in fin. X. de his que sunt à
Prælat. de decimis que laicis in feu-
dum sunt concessæ monendum est;*
inquit, *laicus, qui decimam detinet, vt
eam restituat ecclesie, ad quam spectat.
quasi forte induci nequiverit, sed eam
cum diœcesani consensu alteri ecclesie
assignauerit, præsertim religioso con-
uentui constabit ipsa donatio. constare
non possit, si omnino iniquus
possessor esset laicus, quia talis v.
g. qui post Concilium Lateranen-*

^{1.}
Vt olim in
feudum
dari so-
leant.

^{2.}
Post Conc.
Lat. veten-
tur. (quod
non æque
seruatum.)

^{3.}
Qualiter à
laicis in
monachos
transferri
possint.

se acquisiuit per excommunicationem ad restitutionem compellitur. *c. ad hac. X. de decim.* & alias quod meum est sine facto meo non potest ad alium transferri. Saltem non sine iusta causa, etiam in decimis. *c. plures. c. Statuimus. c. fin. 16. q. 1.* Ideoque decimæ post Concilium Lateranense in feudum concessæ ne quidem de consensu diocesani possunt religioso loco donari. *c. 2. §. sane. de decim. in 6. cum antè in feudatæ possint de consensu diocesani. ibid.* & quidem solius. *d. c. cum apostolica.* si enim post d. Concilium concessio facta fuerit, irrita est; & concedens puniendus. *d. c. ad hac. c. quamuis. X. de decim.* ante illud Concilium autem possidentes, cum periculo possederunt. *d. c. prohibemus.* quoniam pleræque à Martello, & sequacibus non satis liquido titulo à laicis arreptæ fuisse creduntur, aliæ per concessiones apostolicas, ut in Hispanis asserit Guttieres *d. q. 15.* obtentæ. ut & in Flandria quædam à summis Pontificibus datæ ipsis Comitibus, in subsidium sumptuum ad pellendos barbaros necessariorum multæ autè possessæ fuerunt à successoribus sine scientia tituli primæ acquisitionis. quæ ob bonam fidem damnandi non erant periculum tamen rei alienæ subesse poterat. & ideo multa omnino diplomata pontificia reperias, quibus in religiosos translatio decimarum à laicis facta probetur: narrantur autem illi eas possedisse tanquam alios suos reditus, nullo alio acquisitionis titulo expresso, quasi ignoto. diocesano- rum etiam diplomata huiusmodi diuersa vides, quæ narrant emptas per monachos à laicis huiusmodi decimas; postquam tamen parochis oblatae fuissent; illi quæ negassent ad pretium soluendum sibi suppetere facultates; igitur in quadantenus dubijs possessoribus admittenda est translatio in monachos, ex consensu diocesano- rum; dum modo non constet post

Concilium Lateranense infestationes esse factas, nam & ante factas esse possessorem probare non oportet; sed præsumitur. Guttieres ubi sup. q. 16. diximus in *lrr. Pont. nou. anal. de repar. eccles. n. 2. & 13. de decim. n. 2. 40.*

Cæterum nec crediderim ante Concilium Lateranense passim licitum fuisse decimas infendare. de quo Couarruias & Guttieres ubi supra. *pra. vsum inualuisse diximus de facto. hodie à Concilio, & Alexandro III. locis ubi supra. pra. d. c. ad hac. d. c. quamuis. X. de decim. prelati & diocesani vetantur decimarum concessionem laicis facere, aut confirmare. ne quidem loci, ubi Ordinarij retinuerunt facultatem alienationes ecclesiasticas permittendi. quoniam, eui generatim de rebus ecclesie non alienandis statutum sit, admittitur tamen exceptio necessitatis, aut euidens utilitatis: prohibito tamen illa exceptionem istam non admittit. & sic curia Romana decimarum alienationem in laicos rejicit, etiam quando praeborum, aliorumque honorum admittit.*

Quod enim Monetæ de decim. *c. 5. n. 62.* de fructibus ait laico obmerita concedendis; nihil continet spirituale; & utilitas tantum quædam in concessionem venit; non ius ipsum, aut titulus decimarum. quod autè addit non per vñ iam privilegij aut concessio- nis, sed alienationis, cum causæ cognitione fieri posse; per *c. 2. de his qui fiunt à Prel.* nihil simile textus innuit, neque dicitur H. cuius decimæ concessio facta, an clericus an laicus fuerit, itaque clericum dicere cum Glossa oportet. ut iura concordent. itemque concessio- nem temporalem fuisse, ut eadem Glossa vel ante Conc. Lateranense statam. ut ius ipsum iterum non fuerit translatum, sed commeditas fructus dumtaxat.

Quibus expensis, quamvis per mores laicæ decimæ in commercium

veniant, nec seruetur antiqua, quã diximus prohibitio, tamen dicendum est permutationem quam fecit Capitulum S. G. cum laico de decimis I. & iure patronatus, seu personatus sui, cum decimis illius B. & confirmationem sui Episcopi non posse subsistere, obstante d. c. ad hęc. d. c. quamuis. c. peruenit. r. g. 4. c. bene quidem. c. venerab. de consir. vtili vel inutil. quamuis enim in vicem videantur recuperari ab ecclesia aliã decimã, pridem laicales; non tamen ideo harum alienatio permiffa est: nam & permutatio in hac materia ad alienationem pertinet. c. 1. X. c. vnic. de reb. eccl. non alienand. in extravag. com. idque multò magis hęc obtinet ideo, quod longè impar sit quã recuperatur ei, quã alienatur. ideoque laicus graue pretium superaddidit.

Vt omittamus ius patronatus & personatus hic spirituale esse, & titulum quo possedit Capitulum istas decimas: scilicet per incorporationem d. personatus, non verò ius patronatus & personatus venire in consequentiam vniuersitatis bonorum: sed esse causam dominij, & possessionis: ideoque multò magis illius iuris spiritualis laicum incapacem esse: & simoniam videri in contractum obrepere. quare antiqua forma erit, vt decima laicalis emeretur per ecclesiasticos à laicis; ius patronatus illis donaretur: at ecclesiastici donare non possunt, quia nec alienare.

Accedit quod diocesanus hic, de cuius assensu citati canones loquuntur, accipiendus sit de loco beneficij; non autem beneficiarij, quia quãuis dispositio beneficij spectans pertinet ad diocesenum situm. c. omnes basilica. 16. q. 7. non autem Ordinarium loci, vbi degit beneficiarius. adeoque incorporationis solutio spectat ad eum, qui vnire potest. quia eius est soluere cuius est ligare. ideoque non satis est Episcopum Ordinarium

Capituli consensisse; sed requiritur in quacumque dispositione consensus Ordinarij ipsius beneficij. & sic intelligendum venit Concilium Trid. circa vniones reuendendas f. 7. c. 6.

RESPONSVM III.

De Noualium immunitate à regularibus cultorum.

AB annis plusquam 500. cepit monasterium de V. in eoque loco instituit, destituitque pastores, religiosos, pleno iure, sine Ordinarij interuentu: iuxta c. 3. 6. in eccl. x. de privileg. decimarum partem tertiam collegit, ac de terris, quas sumptu aut operis suis coluit, decimas non soluit. conuenitur à Capitulo B. quod alias duas tertias ibidem ex donatione quondam Arnulphi magni an. 961. ibidem obtinet, pro immunitate sua probanda, iuxta l. 1. & 2. D. de except. obijcit priuilegia, & possessionem.

Prius est Innocentij III. an. eius tertio, id est Domini 1200. 4. Kalend. Augusti. decimas, inquit, laborum seu nutrimentorum suorum spectis priuilegijs Apostolica Sedis, extorserint: alterum 4. non. Augusti eiusdem anni. Sane, inquit, noualium vestrorum quæ proprijs manibus aut sumptibus colitis, sine de nutrimentis animalium vestrorum nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere presumat. priores literæ formulam non continent priuilegij; sed epistolæ excitatoriæ Ordinariorum: vt hos religiosos aduersus malefactores tueantur. inter malefactia autem referitur, quod quidam ab illis extorquebant decimas laborum, seu nutrimentorum suorum, quæ vox laborum generalis quidem est: c. ad audientiam. 12. X. de decim. in verb. nam si intelligeremus tantummodo de noualibus vbi ponimus de laboribus, de noualibus